

سیم هدایت

نظریه‌های اصلاحی و روش‌های تربیتی

شهید نانی (رحمه الله علیه)

مهدی زین الدینی

سرشناسنامه: زین الدینی، مهدی؛ ۱۳۵۳-
 عنوان و نام پدید آور: نسیم هدایت نظریه‌های اصلاحی و روش‌های تربیتی
 شهید ثانی (رحمه الله علیه) / مهدی زین الدینی
 مشخصات نشر: تبریز؛ یاس نبی، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری: ۱۶۰ شابک: ۹-۲۷-۶۱۰۱-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 موضوع: شهید ثانی، زین الدین علی، ۹۱۱-۹۶۶ق. -- سرگذشتنامه
 موضوع: فقیهان -- سرگذشتنامه رده بندی کنگره: ۱۳۹۱ ز ۹۶ / ۱۵۳ / BPD
 رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۳۹۲۴ شماره کاتالانسی ملی: ۲۷۶۲۱۰۱

انتشارات یاس نبی

دفتر مرکزی: تبریز / خیابان آزادی / خیابان شهید جدیری / طاقع خیابان شهید آفتاب / شماره ۱۵۶
 تلفکس: ۰۴۱۱-۳۳۵۶۶۰۵ همراه: ۰۹۱۳۳۱۳۲۰۳۷
 دفتر قم: خیابان ارم / روبروی کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی / ساختمان ناشران / واحد ۲۶
 تلفکس: ۰۴۷۸-۷۸۲۰۲۵۱ www.vassinc.com E-mail: info@vassinc.com

عنوان کتاب: نسیم هدایت

نظریه‌های اصلاحی و روش‌های تربیتی شهید ثانی (رحمه الله علیه)

نویسنده: مهدی زین الدینی

ویراستار: اصغری آذر

ناشر: انتشارات یاس نبی

چاپ: زیتون (قم)

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۱

شابک: ۹-۲۷-۶۱۰۱-۶۰۰-۹۷۸

قطع کتاب: رقعی / تعداد صفحات: ۱۶۰

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

عنوان / صفحه

۱. مقدمه ۱۱
۲. زندگی نامه‌ی شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۱۵
۳. آغاز تحصیل ۱۷
۴. آغاز سفرهای علمی ۱۸
۵. شهید ثانی (رحمه الله علیه): مولفی توانا ۲۲
۶. علت شهادت شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۲۳
۷. پیش‌بینی شهید ثانی (رحمه الله علیه) در رابطه با شهادت خود ۲۵
۸. ماجرای شهادت شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۲۶
۹. شهادتی شبیه به شهادت سالار شهیدان (علیه السلام) ۲۸
۱۰. مرقد و آرامگاه شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۲۹
۱۱. سخنان برخی دانشمندان و بزرگان دین پیرامون شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۳۱
۱۲. ذکر برخی از کرامات شهید ثانی (رحمه الله علیه) ۳۴
۱۳. اصل تربیتی اول «اخلاص» ۳۷
۱۴. معنای اخلاص ۳۹
۱۵. اخلاص در قرآن ۴۱

- ۴۳ ۱۶. اخلاص در روایات
- ۴۶ ۱۷. اخلاص در سیره بزرگان دین
- ۴۷ ۱۸. اصل تربیتی دوم «بلند همتی»
- ۵۶ ۱۹. اصل تربیتی سوم «علم برای عمل»
- ۵۶ ۲۰. جایگاه علم و عالم
- ۵۹ ۲۱. پنج آیه پنج امتیاز
- ۶۱ ۲۲. نکته‌ای آموزنده
- ۶۲ ۲۳. علم و عالم از منظر روایات و احادیث
- ۶۴ ۲۴. و اما آن روز نامبارک
- ۶۶ ۲۵. و بیچاره انسانی که ...
- ۶۸ ۲۶. نتایج خطرناک به کار بستن علم
- ۷۰ ۲۷. اصل تربیتی چهارم «مسئولیت پذیری»
- ۷۵ ۲۸. جایگاه مسئولیت پذیری در قرآن
- ۷۸ ۲۹. مسئولیت پذیری از منظر روایات
- ۸۰ ۳۰. فعالیت‌های شهید ثانی (رحمه الله علیه)
- ۸۲ ۳۱. اصل تربیتی پنجم «هجرت»
- ۸۳ ۳۲. هجرت برای حفظ ایمان
- ۸۶ ۳۳. هجرت برای جهاد
- ۸۸ ۳۴. هجرت برای تبلیغ دین
- ۹۱ ۳۵. هجرت برای علم‌آموزی
- ۹۸ ۳۶. اصل تربیتی ششم «تواضع علمی»
- ۱۰۱ ۳۷. مراتب تواضع و فروتنی
- ۱۰۴ ۳۸. دیدگاه شهید (رحمه الله علیه) پیرامون تواضع علمی

۱۰۸	۳۹. برکات و آثار تواضع و فروتنی
۱۱۰	۴۰. نکته آخر
۱۱۱	۴۱. اصل تربیتی هفتم «فرست جوینی»
۱۱۴	۴۲. عزیزترین سرمایه
۱۱۶	۴۳. جوانی بهترین فرصت برای ...
۱۱۹	۴۴. شهید (رحمه الله علیه) و استفاده از فرصت‌ها
۱۲۲	۴۵. اصل تربیتی هشتم «نظم و انضباط»
۱۲۸	۴۶. جلوه‌هایی از نظم و توصیه‌های شهید ثانی (رحمه الله علیه)
۱۳۴	۴۷. اصل تربیتی نهم «همزیستی مسالمت آمیز»
۱۳۹	۴۸. مثنی رفتاری شهید ثانی (رحمه الله علیه)
۱۴۲	۴۹. شهید بحث و مناظره
۱۴۶	۵۰. اصل تربیتی دهم «زمان شناسی»
۱۴۹	۵۱. امام صادق (علیه السلام) و زمان شناسی
۱۵۰	۵۲. زمان شناسی امام خمینی (رحمه الله علیه)
۱۵۲	۵۳. زمان شناسی از دیدگاه امام علی (علیه السلام)
۱۵۴	۵۴. شهید ثانی (رحمه الله علیه) و زمان شناسی
۱۵۸	۵۵. سخن آخر
۱۵۹	۵۶. فهرست منابع

روشنگری

تاریخ پر فراز و نشیب شیعه، عالمانی بزرگ و بلندهمت را در خود پرورانده است که هر کدام در عصر و زمان خود در زمهری پیام آوران معنویت و بیداری بوده و گام‌هایی بلند برای اعتلای فرهنگ بااصالت شیعه برداشته‌اند، مدافعانی راسخ و استوار که با سرسپردگی به آستان امامت و ولایت همواره تیرهای زهر آگین کینه توزان و بدخواهان مکتب انسان‌ساز شیعه را بی‌اثر و دسیسه‌های شیطانی معاندین را خشتی کرده‌اند. به گونه‌ای که عزم راسخ و تلاش بی‌وقفه‌ی آن عالمان راستین، آن‌ها را مبدل به ستارگان پرفروغ و جاویدی در آسمان علم و فضیلت و اخلاق نموده است که همواره برای مشتاقان علم و دانش پژوهان حوزه‌ی دین و فقاہت پرتوافشانی نموده‌اند. بدون تردید یکی از این عالمان بزرگ و ژرف‌نگر که نامش همواره بر تارک تاریخ تشیع می‌درخشد و بر اوج قله‌ی علم استوار بوده و از اعظم شیعه به حساب می‌آید، «ابن الدین بن نورالدین علی بن احمد جبعی عاملی» ملقب به «شهید ثانی» (رحمه الله علیه) می‌باشد؛ شهیدی سرخ فام که آثار ارزنده‌اش الهام بخش و منشأ تحول در شیوه‌های استنباطی و مبانی فکری، فقهی و اصولی ایشان ایزاری کلیدی برای برون رفت از بن‌بست‌های فکری و معطلات علمی

می‌باشد.

بی‌شک تأثیرگذاری آثار این عالم بزرگ تا آنجاست که تمامی دانش پژوهان و محققین در حوزه‌های مختلف علمی و اخلاقی خود را بی‌نیاز از آن آثار بجای مانده نمی‌دانند و در گذر زمان و شکل‌گیری مکاتب فقهی و مبانی فکری بعد از ایشان، نظریات و آثار آن عالم شهید، هنوز هم رنگ کهنگی به خود نگرفته است و زلال چشمه‌ی علمی‌اش همچنان در غلیان است و استخراج فرمول‌های حیات بخش توسط محققین هنوز از آثار این بزرگ مرد انجام می‌پذیرد؛ اصلی‌ترین دلیل برای اثبات این مدعی بهره‌گیری و استفاده‌ی محوری از آثار آن بزرگوار در زمینه‌های فقهی و اخلاقی در حوزه‌های علمی و دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی می‌باشد.

بی‌گمان جایگاه کتاب فقهی «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة» بر کسی پوشیده نیست و کمتر عالمی است که چندان سال از تحصیلات خود را به خواندن این کتاب اختصاص نداده باشد. اگرچه تابش و شهرت فقهی و گستردگی تألیفات فقهی شهید از ایشان فقهی عالی مقام ساخته است، اما همین امر خود دلیلی بر آنست که کمتر به دیگر ابعاد شخصیتی ایشان مانند بعد اخلاقی، حدیثی، اصولی، کلام، عرفان و شعر پرداخته شود، اما آنچه مسلم است با تمام فراز و نشیب‌هایی که در حیات نسبتاً کوتاه آن عالم و ارسته اتفاق افتاد و با سفرهای علمی و تحقیقاتی ایشان به ممالک مختلف و خوشه‌چینی از خرم‌ن‌های مختلف علمی، ثمره‌ی آن همه تلاش کسب درجه رفیع اجتهاد و کسب کرسی‌های مختلف تدریس در مذاهب مختلف بوده

است و گذر زمان او را به شخصیتی جامع الاطراف و کم نظیر مبدل ساخته است تا آنجا که حسودان و معاندان در برابر عظمت علمی و معنوی آن عالم بزرگ طاقت از کف ربنوده و وجود خورشیدگونه‌اش را تاب نیاورده‌اند به گونه‌ای که آن عالم اخلاقی و با اخلاص از تیغ کینه در امان نمانده است و پس از شهادت محمد بن مکی جزینی، «شهید اول» (اعلی الله مقامه) ایشان به عنوان «شهید ثانی» (رحمه الله علیه) معرفی و نامش در تاریخ تشیع همواره جاودانه مانده است.

اکنون در این اثر بر آنیم تا با نگاهی کوتاه به برخی از نظریه‌های اصلاحی و روش‌های تربیتی و مداخله‌های فکری آن عالم ربانی در آثار ماندگارش به غور و تفحص بپردازیم. در این بین از میان تألیفات مفید و سازنده‌ی ایشان کتاب اخلاقی «منیه المرید فی ادب المفید و المستفید» را که یکی از متون غنی مکتب تشیع در عرصه‌ی اخلاق می‌باشد و همواره مورد توجه مشتاقان علم در حوزه‌ی تعلیم و تعلم بوده است، مورد نقد و بررسی قرار می‌دهیم. این کتاب سرشار از توصیف‌های اخلاقی برای معلم و متعلم است که سلامت اخلاق این دو گروه می‌تواند جامعه‌ای اخلاق‌گرا و پایمند به مبانی اخلاقی و انسانی را به همراه داشته باشد. در این نوشتار ده اصل از اصول مهم تربیتی از کتاب «منیه المرید» و سیره علمی شهید ثانی (رحمه الله علیه) خارج شده است که به طور قطع می‌تواند در موفقیت هر مشتاق علم و دانشی موثر باشد.

به لطف پروردگار متعال و عنایت ویژه‌ی نجات بخش انسان‌ها، مهدی صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و با استعانت از روح بلند آن شهید سرخ فام، این بضاعت اندک را در اختیار مشتاقان فضایل اخلاقی و جویندگان موفقیت و سعادت قرار می‌دهم.

قم المقدسه

مدرسه‌ی مبارکه فیضیه

کتابخانه‌ی آیت الله العظمی حائری یزدی (رحمه الله علیه)

چهارشنبه چهارم ربیع الثانی ۱۴۳۳ هجری قمری

مصادف با هفده اسفند ۱۳۹۰ هجری شمسی

اقل الطلبة مهدی زین الدینی